

PODACI O PREDMETU

(IT-03-67)

VOJISLAV ŠEŠELJ

VOJISLAV ŠEŠELJ	
	Osnivač stranke Srpske narodne obnove (kasnije preimenovana u Srpski četnički pokret), koji su vlasti Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (SFRJ) zabranile u decembru 1990. Imenovan je za predsednika novoosnovane Srpske radikalne stranke (SRS) u februaru 1991. Izabran je za člana Skupštine Republike Srbije u junu 1991.
Optužnica	Prvobitna: 14. februara 2003; operativna optužnica podnesena: 7. decembra 2007.
Uhapšen	23. februar 2003.
Prebačen na MKSJ	24. februar 2003.
Izjašnjavanje o krivici	3. novembra 2005: nije se izjasnio o krivici. U njegovo ime je navedeno da se izjašnjava da nije kriv.
Početak suđenja	7. novembar 2007.
Završne reči	5.-20. mart 2012.
Presuda Pretresnog veća	31. marta 2016. oslobođen krivice po svim tačkama

OPTUŽNICA

Tri tačke za zločine protiv čovečnosti

- Progoni na političkoj, rasnoj ili verskoj osnovi (tačka 1)
- Deportacija, nehumana dela (prisilno premeštanje) - (tačke 10 i 11)

Šest tačaka za kršenja zakona ili običaja ratovanja

- Ubistvo (tačka 4)
- Mučenje i okrutno postupanje (tačke 8 i 9)
- Bezobzirno razaranje, uništavanje ili nanošenje štete ustanovama posvećenim religiji i obrazovanju, pljačkanje javne ili privatne imovine (tačke 12 do 14)¹

Navodna odgovornost optuženog

Navodi se da je Šešelj zagovarao politiku ujedinjenja "svih srpskih zemalja" u homogenu srpsku državu, o kojoj je govorio kao o "Velikoj Srbiji". Ta država je uključivala Srbiju, Crnu Goru, Makedoniju i znatne delove Hrvatske i Bosne i Hercegovine (BiH).

Vojislav Šešelj se tereti na osnovu individualne krivične odgovornosti za zločine navedene u optužnici. Prema navodima optužnice, on je planirao, naredio, podsticao, počinio i na drugi način pomagao i podržavao planiranje, pripremu ili izvršenje tih zločina.

¹ Tačke 2, 3, 5, 6 i 7 su povučene iz prvobitne optužnice.

“Počinjenje” u optužnici uključuje učešće Vojislava Šešelja u udruženom zločinačkom poduhvatu (UZP) čija je svrha bila je da se većina Hrvata, Muslimana i drugih stanovnika nesrpske nacionalnosti silom trajno ukloni iz delova Hrvatske, Bosne i Hercegovine (BiH), kao i iz pokrajine Vojvodine u Republici Srbiji. U optužnici se navodi da je UZP nastao pre 1. avgusta 1991. i trajao je najmanje do decembra 1995. U njemu je učestvovalo više lica, između ostalih, Slobodan Milošević (bivši predsednik Srbije), i drugi visoki politički i vojni funkcioneri Srbije. Šešelj je učestvovao u UZP do septembra 1993. kada je došao u sukob sa Miloševićem.

Navodi se da je, delujući sam i u dogovoru s drugim učesnicima UZP-a, Šešelj učestvovao u regrutovanju, osnivanju, finansiranju, snabdevanju, pružanju podrške i u rukovođenju srpskim dobrovoljcima povezanim sa SRS, i/ili Srpskim četničkim pokretom. Takođe se tereti da je učestvovao u planiranju i pripremama za preuzimanje vlasti u gradovima i selima u Hrvatskoj i u brojnim opštinama u Bosni i Hercegovini, kao i za kasnije prisilno uklanjanje većine nesrpskog stanovništva sa tih područja. Učestvovao je u pružanju finansijske, materijalne, logističke i političke podrške od srpskih vlasti i Srba iz inostranstva potrebne za takvo preuzimanje vlasti. Tereti se da je, uz pomoć Slobodana Miloševića, sakupljao sredstva za podršku ostvarenju cilja UZP-a. Osim toga, tereti se da je regrutovao srpske dobrovoljce povezane sa SRS i indoktrinirao ih svojom ekstremnom nacionalističkom retorikom kako bi učestvovali u prisilnom uklanjanju nesrpskog stanovništva sa ciljnih područja putem činjena zločina iz optužnice na posebno nasilan i brutalan način.

Konačno, u optužnici se navodi da je, putem govora mržnje, podsticao srpske snage da vrše zločine, ohrabrivao stvaranje homogene “Velike Srbije” putem nasilja, te je na taj način učestvovao u širenju ratne propagande i raspirivanju mržnje prema nesrpskom stanovništvu.

SUĐENJE

Suđenje je počelo 27. novembra 2006. bez prisustva Vojislava Šešelja koji od 10. novembra štrajkovao glađu i odbijao da se pojavi pred sudom. Istoga dana, Pretresno veće je izdalo nalog kojim je okončalo samozastupanje optuženog i dodelilo mu branioca da vodi njegovu odbranu.

Tužilaštvo je iznelo svoju uvodnu reč 27. i 28. novembra 2006.

Dana 1. decembra 2006, u svetlu zdravstvenog stanja optuženog, Pretresno veće je naložilo da se odgodi nastavak suđenja do daljnjeg obaveštenja.

Dana 6. decembra 2006, Pretresno veće je naložilo holandskim vlastima da osiguraju medicinske usluge s ciljem zaštite zdravlja i dobrobiti optuženog i da bi se izbegao gubitak života.

Dana 7. decembra 2006, Šešelj je podneo žalbu na odluku o nametnutom braniocu, a 8. decembra 2006, Žalbeno veće je izdalo odluku kojom je “poništilo početak pretresnog postupka u ovom predmetu i naložilo ponovni početak suđenja” kada Vojislav Šešelj bude “u stanju da u potpunosti učestvuje u postupku kao optuženi koji sam sebe zastupa.”

Suđenje je ponovo počelo 7. novembra 2007. s uvodnim rečima tužilaštva. Izvođenje dokaza odbrane počelo je 11. decembra 2007.

Dana 11. februara 2009, Pretresno veće je većinom glasova (uz protivno mišljenje sudije Antonettija) donelo odluku kojom je prihvatilo zahtev tužilaštva da se postupak odgodi zbog navodnog zastrašivanja svedoka tužilaštva.

Dana 24. novembra 2009, Veće je odobrilo zahtev optuženog za preispitivanje odluke o odgodi i naložilo da se suđenje nastavi 12. januara 2010.

Tužilaštvo je završilo s iznošenjem svojih dokaza 13. januara 2010.

Dana 4. maja 2011, Pretresno veće je donelo usmenu odluku u skladu s pravilom 98bis i odbacilo zahtev optuženog za donošenje oslobađajuće presude. Sudija Antonetti je priložio suprotno mišljenje.

Odrana nije iznosila dokaze.

Strane u postupku su iznele svoje završne reči od 5. do 20. marta 2012.

Dana 9. jula 2013, Vojislav Šešelj je podnio zahtev kojim je tražio izuzeće sudije Frederika Harhoffa na osnovu pisma koje je sudija napisao 6. juna 2013. Dana 28. avgusta 2013, Sudija Harhoff je izuzet iz postupanja u ovom predmetu odlukom posebno imenovanog veća koje je zaključilo da je on pokazao neprihvatljiv utisak pristrasnosti u prilog osuđujućoj presudi.

Dana 31. oktobra 2013, sudija Mandiaye Niang je zamenio sudiju Harhoffa u Veću koje rešava u ovom predmetu. Nakon toga, 13. decembra 2013, Pretresno veće u novom sastavu naložilo je da se postupak nastavi čim se sudija Niang završi s upoznavanjem sa spisom.

Dana 6. novembra 2014, Pretresno veće je naložilo, proprio motu, privremeno puštanje Vojislava Šešelja na slobodu iz humanitarnih razloga zbog pogoršanja njegovog zdravstvenog stanja. Optuženi je prebačen u Srbiju 12. novembra 2014.

PRESUDA PRETRESNOG VEĆA

Presuda je izrečena 31. marta 2016. Većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Lattanzi, zaključila je da tužilac nije uspeo da dokaže postojanje kriminalnog cilja, što je pravni preduslov za postojanje UZP.

Većina članova Veća, uz protivno mišljenje sudije Lattanzi, takođe je utvrdila da je regrutovanje dobrovoljaca, zbog kojeg se smatralo da je Vojislav Šešelj učestvovao u UZP, bilo legalna aktivnost regulisana jugoslovenskim ustavom i drugim relevantnim zakonima u to vreme. U svakom slučaju, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Lattanzi, zaključila je da dobrovoljci, nakon što su regrutovani i poslani na ratište, nisu bili pod nadležnošću Vojislava Šešelja, već pod vojnim zapovedništvom, u skladu s principom jednostarešinstva koji je zacrtan u relevantnim pravilima.

Što se tiče govora optuženog, većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Lattanzi, nije moglo da odbaci razumnu mogućnost da su izrečeni u kontekstu sukoba i da im je cilj bio podizanje morala njegovih vojnika, a ne da ih pozove da nemaju milosti ni prema kome. Druga većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Antonettija, zaključila je da su dva druga govora predstavljala jasne pozive za proterivanje i prisilno premeštanje Hrvata. Taj zaključak, međutim, nije dovoljan za osuđujuću presudu, jer većina članova Veća, uz suprotno mišljenje sudije Lattanzi, nije utvrdila da je civilno stanovništvo tokom relevantnog perioda bilo izloženo rasprostranjenom i sistematskom napadu, čime je isključena mogućnost da su počinjeni zločini protiv čovečnosti. Većina članova veća je takođe zaključila da tužilac nije pružio uverljive dokaze na osnovu kojih bi se mogao utvrditi ili oceniti uticaj Šešeljevih govora ili povezati sa zločinima koji su počinjeni kasnije ili u udaljenim područjima.

Vojislav Šešelj je oslobođen optužbi po svim tačkama koje su mu stavljane na teret, odlukom većine članova veća za osam tačaka, i jednoglasnom odlukom za jednu tačku.

Sudija Antonetti je priložio saglasno mišljenje, sudija Niang je priložio izjavu, dok je sudija Lattanzi priložila delomično suprotno mišljenje.

STATISTIČKI PODACI

Broj sudskih dana	175
Broj svedoka tužilaštva	90
Broj dokaznih predmeta tužilaštva	1367
Broj dokaznih predmeta odbrane	6
Broj svedoka koje je pozvalo Veće	9
Broj dokaznih predmeta Veća	26

Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju
Stupite u kontakt sa Službom za medije MKSJ-a na press@icty.org Pratite MKSJ na [Facebooku](#) i [Twitteru](#)